

MUSEUM VESTFYN

Undervisningsforløb

Klassetrin:

Udskoling/ungdomsuddannelse.

Varighed: 7-10 lektioner (å 45 min) – Kan komprimeres/udvides

Hvor: I klassen evt. suppleret med besøg på Museum Willemoes

Willemoes og Englandskrigene

Museum Vestfyns Skoletjeneste

skoletjeneste@museumvestfyn.dk

Willemoes og Englandskrigene – Lærervejledning:

Forløbsbeskrivelse:

Willemoes og Englandskrigene henvender sig til elever i udskoling og på ungdomsuddannelser med fagområdet historie.

Her understøttes et lokalt islæt i den nationale og internationale historie omkring Englandskrigene, da søhelten Peter Willemoes fra Assens deltager i Slaget på Reden i 1801 og i Slaget ved Sjællands Odde i 1808.

Vejledningen indeholder et forslag til et større undersøgende, projektbaseret forløb, hvor eleverne som historiske efterforskere skal skabe et selvstændigt formidlingsprodukt ud fra et undersøgelsesspørgsmål relateret til emnet.

Fokus er på kronologi, kildearbejde, historiebrug og elevinddragelse.

Materialet og udvalgte opgaver kan også anvendes til et kortere forløb, hvortil der i materialet også findes elevspørgsmål, der kan arbejdes med.

Forløbet kan med fordel suppleres med et besøg på Museum Willemoes, forløbet *Historier om helte*, og/eller onlineforløbet *Krig, helte og monumenter*.

Læringsmål:

- Kronologi og sammenhæng: Eleverne kan placere Willemoes og Englandskrigene korrekt i en kronologi og forklare sammenhængen mellem begivenheder.
- Kildeanalyse og -kritik: Eleverne kan analysere og vurdere forskellige kilder om perioden.
- Historiebrug: Eleverne kan formidle historisk viden kreativt til et publikum og perspektivere historiebrug i nutid.
- Historisk bevidsthed: Eleverne kan reflektere over og forholde sig kritisk til, hvordan heltefortællinger bruges til at skabe nationale narrativer og identitet.
- Historiekanon: Eleverne har viden om Københavns bombardement.

Aktiviteter:

- Hemmeligt dossier: Hypoteser til uklare kilder
- Tidslinje: Fælles kortlægning af begivenheder
- "Kildekarrusel": Arbejde med kildeanalyse og -kritik af kilder
- Projektarbejde: Fremstilling af produkt, der svarer på selvvalgt undersøgelsesspørgsmål

- Fremvisning af produkter
- Evt. Besøg på museum

Materialer:

Kan hentes på museumvestfyn.dk eller Mebook:

- PowerPoint-præsentation, der introducerer til Willemoes og den del af Englandskrigene, han er en del af.
- Elevopgaver: Spørgsmål til materialet, der kan bruges som supplement el. alternativ til det større forløb
- Kildebank: Dossier + Forskellige kilder, der fortæller om Willemoes og Slaget på Reden – bl.a. malerier, portræt, brev (uddrag), kort over slaget, digt (lærerversion i dette hæfte)

Forbered selv:

- Kildeanalyse-guide (til lek. 2)
- Oversigt over succeskriterier til projekt (til lek. 3)
- Projektplan-skabelon (til lek. 3)
- Evt. materialer, elever skal bruge til deres projekter
- Evt. Overraskelseskilder (til lek. 5)

Undervisningsguide:

Lektion	Hvad (Tema)	Hvordan (aktiviteter/opgaver)
1. lektion	Hook + kildemysterie	Begynd med et <i>kort, dramatisk lydclip</i> (kan være et havlydeklip + trommer) og visning af stort portræt af Willemoes (findes i kildebank). Eleverne får herefter et <i>"hemmeligt dossier"</i> (fysisk eller digitalt) med tre uklare kilder (findes i kildebank). I små grupper skriver de tre hypoteser: Hvad kan disse kilder fortælle? (Padlet.com kan bruges til at eleverne kan skrive deres hypoteser ind på en fælles opslagstavle)
	Introduktion af emne/projekt	Lærer introducerer til emnet og projekt, eleverne i kommende lektioner, skal arbejde med. I introduktionen af emnet kan PP-præsentation benyttes.
	Kortlægning af begivenheder	Kort fælles kortlægning: Placer Willemoes og begivenhederne under Englandskrigene i en tidslinje på klassen.

		Måske har I på klassen arbejdet med andre perioder/begivenheder før og efter, der også kan placeres på tidslinjen, og som kan sætte emnet i et større perspektiv?
2. lektion (Kan alternativt foregå på museum Willemoes)	Kildekritik og undersøgelse af kilder	<p>Start med en kort opsummering af kildekritiske begreber på klassen (5-10 min), ved at eleverne i deres eget sprog forklarer: Hvad er en kilde, øjenvidne, sekundær kilde, bias, etc.?</p> <p>Som forberedelse til næste opgave.</p> <p>Kildekarrusel: Grupper roterer mellem stationer med forskellige kilder, der fortæller om Willemoes og Slaget på reden (Kildebank kan anvendes)</p> <p>Hver station: 10 min. analyse ud fra kildeanalyse-guide: <i>Fx Hvem har skabt kilden? Hvornår? Hvad siger den — og hvad siger den ikke?</i> Koblet sammen med kildeanalytiske begreber.</p> <p>Fælles opsamling og diskussion på klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad har eleverne fundet ud af? • Har de gjort sig nogle overraskende fund? • Hvordan bliver Willemoes gjort til helt i kilderne? • Hvorfor bliver han gjort til helt?
3. lektion	Projektarbejde introduktion og forberedelse	<p>I de følgende lektioner skal eleverne i grupper selvstændigt arbejde med at fremstille et selvvalgt produkt. I arbejdet med produktet kan de ud fra et undersøgelsesspørgsmål f.eks. gå i dybden med en af begivenhederne under Englandskrigene, Peter Willemoes, en bestemt type kilde, et afgrænset emne, eller skabe et større overblik over Englandskrigene generelt.</p> <p>Præsenter produktmuligheder: Det kunne være: mini-udstilling (plancher + genstande), kort dramatisk skuespil, 3-minuters podcast, kort dokumentarvideo, interaktiv tidslinje (digital), hjemmeside/blog, plakat eller...?</p> <p>Lærer opstiller egne krav/succesindikatorer for projekterne: f.eks. historisk korrekthed, tydelig kildehenvisning, publikumsengagement, formidling.</p> <p>Grupper vælger format og laver en kort arbejdsplan (forbered evt. skabelon hertil, der kan udfyldes af eleverne): Undersøgelsesspørgsmål, hovedfortælling, kilder, ansvar (hvem gør hvad?)</p>

Lektion 4-6 (Starten af lek. 5) Lek. 6	Projektarbejde Overraskelsesopgave Peer-kritik og revision	<p>Eleverne arbejder med deres valgte produkt og undersøgelsesspørgsmål – lærer cirkulerer som rådgiver.</p> <p>Evt. Overraskelsesopgave midt i: Hver gruppe får et uventet kildetilskud udvalgt af lærer, de skal indarbejde kreativt i produktet.</p> <p>Indlæg tid til at eleverne kan give feedback på hinandens halvfærdige produkter (ros, spørgsmål, forbedringsforslag). Kan foregå som ”galleri-walk” hvor eleverne går rundt og kigger på alle produkterne eller alternativt går to grupper sammen og giver feedback på hinandens produkter.</p> <p>Grupperne arbejder efterfølgende med revision ud fra feedback.</p>
Lektion 7-8	Fremvisning af projekter Refleksion og evt. afslutning på forløb	<p>Fremvisning af projekter på klassen: Hver gruppe præsenterer + svarer på 1-2 spørgsmål fra publikum. Lærer kan komme med kort feedback, i forhold til, hvordan eleverne har arbejdet med succeskriterierne.</p> <p>Kort samlet refleksion:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad lærte vi om Willemoes og Englandskrigene? • Hvordan bruger vi historie i dag? (heltefortælling vs. kritisk blik) • Er der noget vi stadig ikke forstår? Eller vil lære mere om?
Ekstra lektioner	Besøg på Museum Willemoes	<p>Som supplement til forløbet kan Museum Willemoes (Willemoesgaarden) i Assens besøges. Dette kan enten ske som en afslutning på forløbet eller foregå midt i forløbet.</p> <p>Et forslag er, at lektion 2 afholdes på museet, eller at denne undervisningsgangs tema om kildearbejde bliver udvidet med et besøg på museet efter lektionen i klassen. Dette giver mulighed for at arbejde med fysiske kilder på nært hold.</p> <p>På museet kan der f.eks. arbejdes med, hvordan museet bruger forskellige kilder (hvilke, hvordan, hvem, kontekst) og hvilken betydning, det har for vores forståelse af Willemoes som helt.</p> <p>Kontakt museets skoletjeneste på: skoletjeneste@museumvestfyn.dk for at aftale et besøg og indhold.</p>

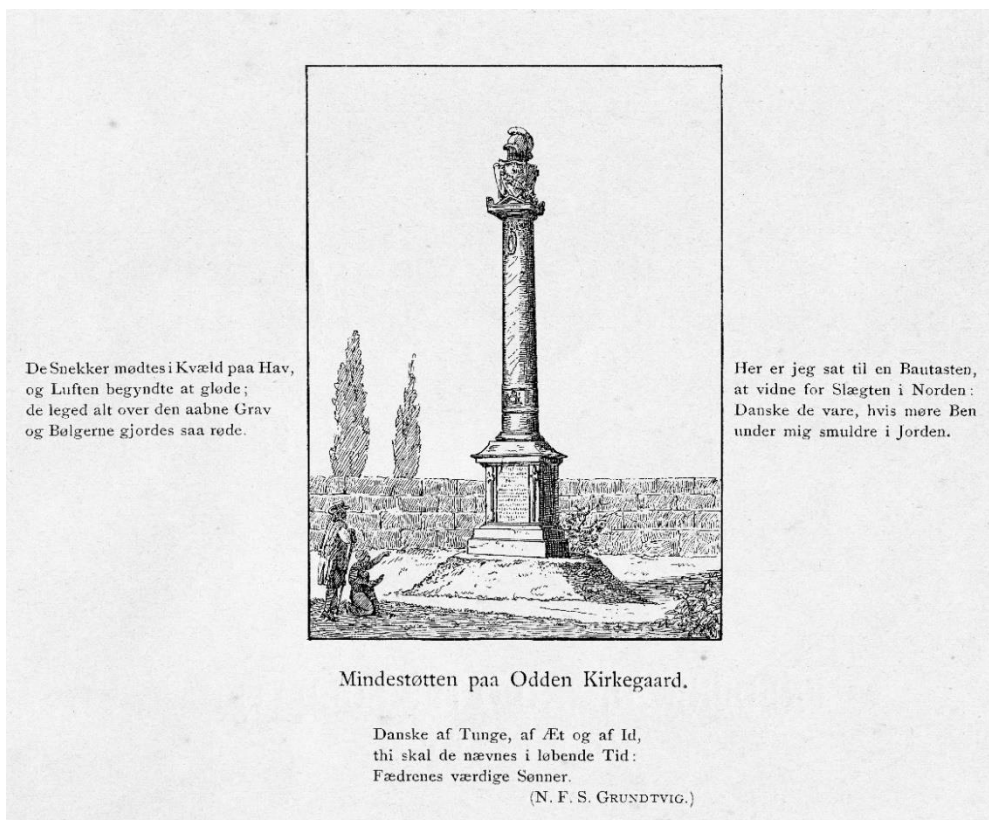
Kildebank:

Her følger en oversigt til læreren over kilder, der kan anvendes til opgaverne i forløbet. Kildebanken findes også som PP, der kan printes eller vises på en skærm for eleverne.

Portræt af Peter Willemoes (slide 1 i pp.):

- Kan findes på: arkiv.dk/vis/6855232

Mindestøtte for de
faldne ved Slaget
ved Sjællands
Odde:

Kan findes på:
arkiv.dk/vis/5952668

De døde sømænd, heriblandt P. Willemoes, blev alle begravet i en fællesgrav på Odden kirkegård hvor der nogle år senere blev rejst et mindesmærke over de faldne.

Maleri af
Slaget på
Reden
1801 af
kunstner
Christian
Mølsted
(1862-
1930):

Kilder til kildekarrusel:

Malerier:

Slaget på Reden, Gustaf Boberg (tilskrevet), 1801, vandfarve:

Maleri, Peter Willemoes om bord på det Gernerske Flådebatteri no. 1, 1901, Christian Mølsted (1862-1930):

The Battle of Copenhagen, 2nd April 1801, Nicholas Peacock (engelsk kunstner, 1740-1821), 1806:

Portræt:

Portræt af Peter Willemoes, Jacob Rieter (1758-1823), dateret til 1801:

- Del af portrætserie lavet over befalingsmændene – findes på SMK Open
- Kan findes på: <https://open.smk.dk/artwork/image/KKSgb4807>

Brev:

Brev fra Peter Willemoes til forældre og søskende, Antagelig skrevet den 3. april, dagen efter slaget på Reden:

- Kan findes på: arkiv.dk/vis/6290634

Relat.
417, 40

Kjære Forældre, Vedskaende og Søskendebørn!

Jeg har kunnet lidt Tid, men jeg vil gerne
dog at kunde anseende at skribble til at
sæde. Dem vide forvolden det er gaaet
mig. Jeg har gudskelov fundet tændstikker,
som jeg mindst formodede at besolde; thi
jeg havde omkring mit lille Batteri
admiral Nelson og tvende engelske Orlogsskibe
foruden, som uophørlig fyrede, både
med Skråsække, Kugler og Knipler. Jeg
gjorde min Pligt og var ogsaa bleven be-
kræftet af ~~Skibe~~ og Admiralens samt
af alle mine Skatte, men at jeg havde
staaet mig brav og at de fandt aldrig
at jeg havde flugget bort, og da jeg kom
bort til Kampen Dilla, forstillede han mig for
sindst af sin Søskendebørn med følgende Ord:
Jeg har først indtil nu flaaet Batteriet
Batteriet og har først at Lieutenant Willemoes for
sig og alle. — er første Gode — alle guld
Deres Lidelse som Willemoes

Uddrag fra brevet: "Jeg har gudskelov hele lemmer endnu, som jeg mindst formodede at beholde; thi jeg havde omkring mit lille batteri admiral Nelson og tvende engelske orlogsskibe foruden, som uophørlig fyrede, både med skråsække, kugler og knipler."

(<https://natmus.dk/historisk-viden/temaer/militaerhistorie/danmarks-krige/foerste-englandskrig/>)

Digte/sange:

Grundtvig, N. F. S.: "MINDESANGE OM WILLEMOES", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 749. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig01val-shoot-workid198165>

Grundtvig har i alt offentliggjort *fire Digte* til Minde om Willemoes. De lærte hinanden personlig at kende i efteråret 1807, mens de begge opholdt sig på Langeland.

Villemoes 1801, Udgivet i 1810:

Kommer hid, I Piger smaa:

Strængen vil jeg røre,

Hver et Kys I give maa,

For min Sang at høre:

Om saa bold en Ungersvend,

Alle vakre Pigers Ven,

Gladelig jeg sjunger.

Dreng han var, men som en Mand

Han at lege vidste,

Da os i vor egen Strand

Britten vilde friste;

Strømmen gaar mod København,

Kongedyb er Strømmens Navn;

Der blev Legen øvet.

Britten klarlig i den Leg

Maatte se og lære,

At endnu den danske Eg

Kæmper kunde bære,

At ei end var levet ud

Ætten af den Svend og Knud,

Som saa frit ham gæsted.

Legen med den røde Bold

Paa de vaade Enge,

Altid var fra Hedenold

Leg for danske Dreng,

I den Leg og i den Roes,

Bagerst gik ei Villemoes,

Britten det har vidnet.

Saadant Vidne af hans Mund
Noget har at sige,
Og hans Færd fra samme Stund
Vidned det tillige:
Tit han skyed under Ø
Legen paa den blanke Sø
Med de danske Dreng.

Drengen blev en voksen Mand,
Barnlig dog i Sinde,
Maatte han paa Sø og Land
Alle Hjerter vinde:
Sømænd bare ham paa Haand,
Og den favre Liljevaand
Gav ham sin at kysse.

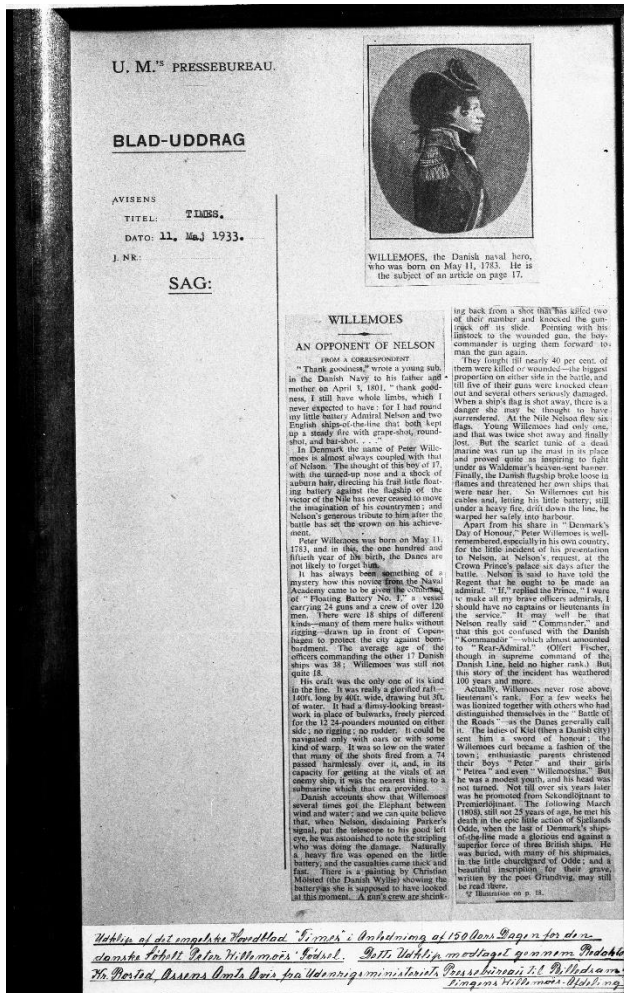
Gerne han paa Haand og Mund
Kysse den Hulde,
Var vel og en liden Stund,
Som han ikke skulde,
Men han var og blev en Mand,
Kæk han drog til fremmed Land,
Manddoms Værk at øve.

Han er i den Keisergaard,
Mener I, han sviger,
Hvor han staar og hvor han gaar,
Danske Land og Piger?
Landet sviger han vist ei,
Derfor staar og borger jeg,
Pige, tag Dig vare!

Tekst:

Avisartikel fra Times 11. maj 1933:

- Kan findes på: arkiv.dk/vis/5379190

Flere kilder – bøger og artikler:

Historiske aviser:

- Avisartikel fra Dannebrog (København) (1892-1910), 22. marts 1908:

<http://hdl.handle.net/109.3.1/uid:94a37bd6-faa6-4faa-944e-28f7c26fe884>

Bøger:

Danmarks største søhelte af Lyngby, Mentz, Nørby og Seerup (2010), Gads forlag – der er et kapitel om Englandskrigene i bogen med et afsnit om Peter Willemoes

Der findes flere bøger på biblioteket om Peter Willemoes og Slaget på Reden, der ville kunne anvendes til at vise nyere kilder.